

DELEGERT KOMMISJONSFORORDNING (EU) 2018/985**2021/EØS/9/07****av 12. februar 2018****om utfylling av europaparlaments- og rådsforordning (EU) nr. 167/2013 med hensyn til krav til miljøprestasjon og framdriftsyttelse for jordbruks- og skogbrukskjøretøyer og deres motorer og om oppheving av delegert kommisjonsforordning (EU) 2015/96(*)**

EUROPAKOMMISJONEN HAR

under henvisning til traktaten om Den europeiske unions virkemåte,

under henvisning til europaparlaments- og rådsforordning (EU) nr. 167/2013 av 5. februar 2013 om godkjenning av og markedstilsyn for jordbruks- og skogbrukskjøretøyer⁽¹⁾, særlig artikkel 19 nr. 6, artikkel 20 nr. 8, artikkel 28 nr. 6 og artikkel 53 nr. 12, og

ut fra følgende betraktninger:

- 1) Under henvisning til den europeiske strategien for rene og energieffektive kjøretøyer⁽²⁾ bør nærmere tekniske krav til typegodkjenning av jordbruks- og skogbrukskjøretøyer med hensyn til deres miljøprestasjon og framdriftsyttelse ha som mål å forbedre miljøprestasjonen til kjøretøyene og samtidig styrke konkurransevnen til Unionens bilindustri.
- 2) Det er nødvendig med en betydelig reduksjon i utslipp av hydrokarboner fra jordbruks- og skogbrukskjøretøyer for å bedre luftkvaliteten og overholde grenseverdiene for forurensning. Målet bør nås ikke bare ved å redusere eksos- og fordampingsutslippene av hydrokarboner fra disse kjøretøyene, men også ved å bidra til å redusere nivåene av flyktige partikler.
- 3) Ettersom bestemmelsene i europaparlaments- og rådsforordning (EU) 2016/1628⁽³⁾ om motorkategorier, grenser for eksosutslipp, prøvingscykluser, utslippsperioder, krav til eksosutslipp, overvåking av utslipp fra motorer i bruk og gjennomføring av målinger og prøvninger samt overgangsbestemmelsene og bestemmelsene som tillater tidlig EU-typegodkjenning og omsetning av trinn V-motorer, får anvendelse på miljøprestasjonen til jordbruks- og skogbrukskjøretøyer, bør bestemmelsene i denne forordning om de gjenstående elementene i en slik godkjenning i stor grad bygge på dem som er fastsatt i forordning (EU) 2016/1628.
- 4) Når det gjelder trinnet for utslipp av forurensende stoffer fra motorer i jordbruks- og skogbrukskjøretøyer, som kalles trinn V og kommer til å erstatte trinnet som er fastsatt i delegert kommisjonsforordning (EU) 2015/96⁽⁴⁾, bør det fastsettes ambisiøse utslippsgrenser for forurensende gasser og partikler samtidig som de harmoniseres med internasjonale standarder for å redusere utslipp av partikler og ozondannende stoffer som nitrogenoksider og hydrokarboner.

(*) Denne unionsrettsakten, kunngjort i EUT L 182 av 18.7.2018, s. 1, er omhandlet i EØS-komiteens beslutning nr. 123/2020 av 25. september 2020 om endring av EØS-avtalens vedlegg II (Tekniske forskrifter, standarder, prøving og sertifisering), ennå ikke kunngjort.

(1) EUT L 60 av 2.3.2013, s. 1.

(2) KOM(2010) 186 endelig utgave av 28.4.2010.

(3) Europaparlaments- og rådsforordning (EU) 2016/1628 av 14. september 2016 om krav til utslippsgrenser for forurensende gasser og partikler og typegodkjenning av forbrenningsmotorer til ikke-veigående mobile maskiner, om endring av forordning (EU) nr. 1024/2012 og (EU) nr. 167/2013 og om endring og oppheving av direktiv 97/68/EF (EUT L 252 av 16.9.2016, s. 53).

(4) Delegert kommisjonsforordning (EU) 2015/96 av 1. oktober 2014 om utfylling av europaparlaments- og rådsforordning (EU) nr. 167/2013 med hensyn til krav til miljøprestasjon og framdriftsyttelse for jordbruks- og skogbrukskjøretøyer (EUT L 16 av 23.1.2015, s. 1).

- 5) En standardisert metode for måling av drivstofforbruk og karbondioksidutslipp fra motorer i jordbruks- og skogbrukskjøretøyer er nødvendig for å sikre at det ikke oppstår tekniske handelshindringer mellom medlemsstatene. Av samme grunn bør det også sikres at kunder og brukere får objektive og presise opplysninger om de samme spørsmålene.
- 6) For å sikre at nye kjøretøyer, komponenter og separate tekniske enheter som bringes i omsetning, har et høyt miljøvernivå, bør utstyr eller deler som kan monteres på jordbruks- og skogbrukskjøretøyer, og som i vesentlig grad kan forringe funksjonen til systemer som er avgjørende for miljøvern, på forhånd kontrolleres av en godkjent myndighet før de bringes i omsetning. For dette formål bør det fastsettes tekniske bestemmelser om de kravene som delene eller utstyret må oppfylle.
- 7) Teknisk utvikling og et høyt nivå av miljøvern krever at det fastsettes tekniske krav til innføringen av trinn V i forbindelse med jordbruks- og skogbrukskjøretøyer som erstatter de tidligere trinnene for utslipp av forurensende stoffer fra motorer fastsatt i delegert forordning (EU) 2015/96. De nødvendige tekniske krav vedrørende særlig motorkategorier, grenseverdier og gjennomføringsdatoer nevnt i denne forordning bør bringes i samsvar med dem i forordning (EU) 2016/1628.
- 8) Ved rådsbeslutning 97/836/EF⁽¹⁾ tiltrådte Unionen overenskomsten til De forente nasjoners økonomiske kommisjon for Europa (UN-ECE) om fastsettelse av ensartede tekniske krav til kjøretøyer med hjul, og til utstyr og deler som kan monteres og/eller benyttes på kjøretøyer med hjul, samt vilkår for gjensidig anerkjennelse av godkjenning gitt på grunnlag av disse kravene (revidert overenskomst av 1958). I sin melding med tittelen «CARS 2020: Action Plan for a competitive and sustainable automotive industry in Europe»⁽²⁾ vektla Kommisjonen at den mest effektive måten å fjerne ikke-tollbaserte handelshindringer på er å godkjenne de internasjonale bestemmelsene i henhold til UN-ECEs overenskomst av 1958. Derfor bør henvisninger til de tilsvarende UN-ECE-reglementene, dersom det er relevant, brukes til å fastsette krav til EU-typegodkjenning. Denne muligheten er fastsatt i forordning (EU) nr. 167/2013.
- 9) Når det gjelder krav til miljøprestasjon og framdriftsyttelse for jordbruks- og skogbrukskjøretøyer, bør UN-ECE-reglementer brukes på lik linje med Unionens regelverk for å hindre dobbeltarbeid, både når det gjelder tekniske krav, og når det gjelder sertifisering og administrative framgangsmåter. Typegodkjenning bør bygge direkte på internasjonalt anerkjente standarder, fordi en slik tilnærming kan forbedre markedsadgangen i tredjestater, særlig i de statene som er avtaleparter i den reviderte overenskomsten av 1958, og på den måten øke konkurransevnen til industrien i Unionen.
- 10) Motorer som før ikrafttreddelsen av denne forordning ikke var underlagt typegodkjenning for utslipp av forurensende stoffer på unionsplan, og kjøretøyer som er utstyrt med slike motorer, bør kunne bringes i omsetning fram til de obligatoriske datoene for anvendelse av forordning (EU) 2016/1628 for omsetning av tilsvarende motorkategori, forutsatt at de er i samsvar med gjeldende nasjonale regler.
- 11) Unionens regelverk bør ikke fastsette tekniske krav som ikke med rimelighet kan oppfylles i tide. Næringen bør gis tilstrekkelig overgangstid med hensyn til anvendelsen av trinn V-grensene for utslipp av forurensende stoffer fra motorer i jordbruks- og skogbrukskjøretøyer. Det er derfor nødvendig å fastsette overgangstiltak som gjør det mulig å tildele EU-typegodkjenninger og unntak i et begrenset tidsrom i samsvar med lovgivningen som var gjeldende før ikrafttreddelsesdatoen for denne forordningen. Særlig er det nødvendig å tillate i et begrenset tidsrom anvendelse av trinnene for utslipp av forurensende stoffer fra motorer forut for trinn V samtidig med sistnevnte på grunn av tekniske vanskeligheter med å få visse kjøretøygrupper, særlig smalsporede traktorer, til å oppfylle kravene i trinn V fra de obligatoriske datoene for anvendelse av forordning (EU) 2016/1628 om omsetning av motorer.
- 12) For å ta hensyn til logistiske forsyningsbegrensninger og gi mulighet for produksjon i henhold til JIT-prinsippet («Just In Time») samt unngå unødvendige kostnader og administrative byrder bør en motorprodusent med samtykke fra kjøretøyprodusenten kunne levere en motor basert på en godkjent type atskilt fra systemet for etterbehandling av eksos.

⁽¹⁾ Rådsbeslutning 97/836/EF av 27. november 1997 med sikte på Det europeiske fellesskaps tiltrædelse til De forente nasjoners økonomiske kommisjon for Europas overenskomst om fastsettelse av ensartede tekniske krav til kjøretøyer med hjul, og til utstyr og deler som kan monteres og/eller benyttes på kjøretøyer med hjul, samt vilkår for gjensidig anerkjennelse av godkjenning gitt på grunnlag av disse krav (revidert overenskomst av 1958) (EFT L 346 av 17.12.1997, s. 78).

⁽²⁾ KOM(2012) 636 endelig utgave av 8. november 2012.

- 13) Bestemmelsene om trinnene for utslipp av forurensende stoffer fra motorer forut for trinn V er fastsatt i delegert kommisjonsforordning (EU) 2015/96. Disse bestemmelsene om typegodkjenning eller omsetning av traktorer bør gjelde bare fram til de obligatoriske datoene for anvendelse av forordning (EU) 2016/1628 for henholdsvis EU-typegodkjenning av motorer eller deres omsetning, eller etter disse datoene i samsvar med overgangsbestemmelsene. Forordning (EU) 2015/96 bør derfor oppheves med virkning fra den dagen denne forordning trer i kraft.

VEDTATT DENNE FORORDNING:

KAPITTEL I

FORMÅL OG DEFINISJONER

Artikkel 1

Formål

Denne forordning fastsetter

- a) de detaljerte tekniske kravene til miljøprestasjon og framdriftsytelse og tillatte utvendige lydnivåer for godkjenning av:
- i) jordbruks- og skogbrukskjøretøyer,
  - ii) motorer med hensyn til montering og hvilken virkning den har på motorens ytelse,
  - iii) systemer, komponenter og separate tekniske enheter til disse, og
- b) prøvingsmetodene som er nødvendige for å vurdere oppfyllelsen av kravene nevnt i bokstav a).

Denne forordning fastsetter også nærmere krav med hensyn til framgangsmåter for typegodkjenning og produksjonssamsvar.

Artikkel 2

Definisjoner

I denne forordning menes med

- 1) «motor» enhver energiomformer, unntatt en gassturbin, som er utformet for å omforme kjemisk energi (inngående) til mekanisk energi (utgående) ved en indre forbrenningsprosess. Den omfatter, dersom disse er montert, utslippskontrollsystemet og kommunikasjonsgrensesnittet (maskinvare og meldinger) mellom motorens elektroniske styreenhet(er) og andre styreenheter for framdriftssystemer eller kjøretøyer som er nødvendige for å overholde kapittel II og III i forordning (EU) 2016/1628,
- 2) «motortype» en gruppe motorer som ikke skiller seg fra hverandre når det gjelder vesentlige egenskaper,
- 3) «motorfamilie» produsentens gruppering av motortyper som gjennom sin konstruksjon har lignende egenskaper med hensyn til eksosutslipp og overholder gjeldende utslippsgrenseverdier,
- 4) «representativ motor» en motortype som er utvalgt fra en motorfamilie på en slik måte at utslippsegenskapene er representative for motorfamilien,
- 5) «reservemotor» en motor som oppfyller begge følgende kriterier:
  - a) Den brukes utelukkende til å erstatte en motor som allerede er brakt i omsetning og montert i et jordbruks- og skogbrukskjøretøy.
  - b) Den er i samsvar med et utslippstrinn som er lavere enn trinnet som gjelder på datoen da motoren skiftes ut,
- 6) «nettoeffekt» motoreffekten i kW som oppnås i en prøvingsbenk ved enden av veivakselen eller tilsvarende del, målt i samsvar med metoden for måling av effekten til motorer som er definert i UN-ECE-reglement nr. 120⁽¹⁾, ved hjelp av et referansedrivstoff eller en drivstoffkombinasjon som angitt i artikkel 25 nr. 2 i forordning (EU) 2016/1628,

⁽¹⁾ Reglement nr. 120 fra De forente nasjoners økonomiske kommisjon for Europa (UN-ECE) – Ensartede bestemmelser om godkjenning av forbrenningsmotorer som skal monteres i jordbruks- og skogbrukstraktorer og i ikke-veigående mobile maskiner, med hensyn til måling av nettoeffekt, netto dreiemoment og spesifikt drivstofforbruk [2015/1000] (EUT L 166 av 30.6.2015, s. 170).

- 7) «overgangsmotor» en motor som har produksjonsdato før datoene fastsatt i vedlegg III til forordning (EU) 2016/1628 med hensyn til å bringe trinn V-motorer i omsetning, og som oppfyller minst ett av følgende vilkår:
- a) Den overholder de seneste gjeldende utslippsgrensene som er fastsatt i det relevante regelverket som gjaldt 20. juli 2018.
  - b) Den faller inn under et effektområde, eller brukes eller er beregnet på å brukes i en innretning som ikke var omfattet av typegodkjenning med hensyn til utslipp av forurensende stoffer i samsvar med delegert forordning (EU) 2015/96 den 20. juli 2018.
  - c) Den er en motor i effektområdet 56–130 kW som oppfyller trinn IIIB-kravene og er montert eller skal monteres i en traktor i klasse T2, T4.1 eller C2,
- 8) «system for etterbehandling av eksos» en katalysator, et partikkelfilter, et deNO_x-system, et kombinert deNO_x-partikkelfilter eller enhver annen utslippsreducerende innretning, unntatt resirkulering av eksos og turboladere, som er en del av utslippskontrollsystemet, men som er montert etter motorens eksoskanaler,
- 9) «innretning for demping av utvendig støy» alle komponenter, systemer eller separate tekniske enheter som inngår i eksosanlegget og lyddempingsanlegget, herunder eksosanlegget, luftinntaket, lyddemperen eller andre systemer, komponenter og separate tekniske enheter som er relevante for det tillatte utvendige lydnivået fra jordbruks- eller skogbrukskjøretøyet, av en type som er montert på kjøretøyet ved typegodkjenningen eller utvidelsen av typegodkjenningen,
- 10) «motor med elektrisk tenning» en motor som fungerer etter gnisttenningsprinsippet,
- 11) «drivbelte» et sammenhengende fleksibelt gummilignende belte som er forsterket innvendig for å kunne ta opp trekraft,
- 12) «beltekjede» et sammenhengende metallkjede som går i inngrep med beltedrivhjulet, og der hvert ledd består av en tverrgående metallbeltesko, som eventuelt er polstret med en gummilist for å beskytte veidekket,
- 13) «motor i bruk» en motor som er i bruk i et jordbruks- og skogbrukskjøretøy med normale kjøremønstre, driftsforhold og nyttelaster, og som benyttes til å utføre prøvingene for overvåking av utslipp som er nevnt i artikkel 19 i forordning (EU) 2016/1628,
- 14) «største nettoeffekt» den høyeste verdien av nettoeffekten på den nominelle fullastkurven for motortypen,
- 15) «motorens produksjonsdato» datoen, uttrykt som måneden og året, da motoren gjennomgår den siste kontrollen etter at den har forlatt produksjonslinjen og er klar til å leveres eller settes på lager,
- 16) «kjøretøyets produksjonsdato» måneden og året da jordbruks- og skogbrukskjøretøyet gjennomgår den siste kontrollen etter at det har forlatt produksjonslinjen, og som er oppført på den lovfestede merkingen av kjøretøyet,
- 17) «sluttbruker» enhver fysisk eller juridisk person, utenom produsenten, kjøretøyprodusenten, importøren eller distributøren, som har ansvar for drift av motoren som er montert i jordbruks- og skogbrukskjøretøyer,
- 18) «resirkulering av eksos» eller «EGR» en teknisk innretning som er en del av utslippskontrollsystemet og reduserer utslipp ved å tilbakeføre eksosen som avgis fra ett eller flere forbrenningskamre, til motoren, der den blandes med tilførselsluft før eller under forbrenning, unntatt dersom det brukes ventilinnstilling for å øke mengden gjenværende eksos i forbrenningskammeret eller -kamrene som blandes med tilførselsluft før eller under forbrenning,
- 19) «ulovlig inngrep» deaktivering, justering eller modifisering av utslippskontrollsystemet, herunder all programvare eller andre elementer for logisk styring av et slikt system, hvis virkning, tilsiktet eller ikke, er at motorens utslippsytelse blir dårligere,
- 20) «forurensningsreducerende innretning» en komponent, et system eller en separat teknisk enhet som utgjør en del av systemet for etterbehandling av eksos,
- 21) «første ibruktaking»
- a) Dersom registreringen av jordbruks- eller skogbrukskjøretøyer er obligatorisk, første registrering i en medlemsstat.
  - b) Dersom registreringen av jordbruks- eller skogbrukskjøretøyer er obligatorisk bare for veigående trafikk eller ikke er obligatorisk i en medlemsstat, tidspunktet da kjøretøyet bringes i omsetning.

KAPITTEL II

GRUNNLEGGENDE KRAV

Artikkel 3

Utslipp av forurensende stoffer

Produsenten skal sikre at jordbruks- og skogbrukskjøretøyer og motorer som er montert i dem, er konstruert, bygd og montert slik at de overholder bestemmelsene for motorer i kategori NRE eller NRS fastsatt i forordning (EU) 2016/1628 og i delegerte rettsakter og gjennomføringsrettsakter vedtatt i henhold til forordningen, med de tilpasninger som er fastsatt i del 1 i vedlegg I til denne forordning; de særlige kravene fastsatt i del 2 i vedlegg I til denne forordning skal også overholdes.

Alternativt kan jordbruks- og skogbrukskjøretøyer og motorer som er montert i dem, være konstruert, bygd og montert slik at de overholder bestemmelsene for motorkategori ATS fastsatt i forordning (EU) 2016/1628 og i delegerte rettsakter og gjennomføringsrettsakter vedtatt i henhold til forordningen, med de tilpasninger som er fastsatt i del 1 i vedlegg I til denne forordning, dersom slike kjøretøyer er utstyrt med en motor med elektrisk tenning og oppfyller et av følgende vilkår:

- a) Er utstyrt med sadelsete og styre.
- b) Er utstyrt med et ratt og benkeseter eller bøtteseter i én eller flere rader og oppnår en høyeste konstruksjonshastighet høyere enn eller lik 25 km/t.

De særlige kravene fastsatt i del 2 i vedlegg I til denne forordning skal også overholdes.

Artikkel 4

Utvendige lydnivåer

For å oppfylle kravene i artikkel 19 nr. 4 i forordning (EU) nr. 167/2013 skal produsenten sikre at jordbruks- og skogbrukskjøretøyer og deres systemer, komponenter og separate tekniske enheter som kan påvirke kjøretøyets utvendige lydnivåer, er konstruert, bygd og montert og deres utvendige lydnivåer målt slik at de oppfyller kravene fastsatt i vedlegg II.

Artikkel 5

Framdriftsytelse

Med henblikk på vurdering av jordbruks- og skogbrukskjøretøyers framdriftsytelse skal målingene av nettoeffekt, motorens dreiemoment og spesifikt drivstofforbruk foretas av produsenten i samsvar med avsnitt 5 i UN-ECE-reglement nr. 120, endringsserie 01. Under disse målingene trenger ikke representanter for godkjenningsmyndigheten eller den tekniske instansen være til stede.

I stedet for å foreta målingene fastsatt i første ledd kan kjøretøy- eller motorprodusenten bekrefte at kravene i første ledd er oppfylt, ved å framlegge for godkjenningsmyndigheten en godkjenning utstedt i henhold til UN-ECE-reglement nr. 120, endringsserie 01.

KAPITTEL III

FRAMGANGSMÅTER FOR TYPEGODKJENNING

Artikkel 6

EU-typegodkjenning av jordbruks- og skogbrukskjøretøyer med hensyn til utslipp av forurensende stoffer

1. EU-typegodkjenning i samsvar med forordning (EU) nr. 167/2013 skal gis bare til jordbruks- og skogbrukskjøretøyer som oppfyller kravene med hensyn til utslipp av forurensende stoffer fastsatt i forordning (EU) 2016/1628 og i delegerte rettsakter og gjennomføringsrettsakter vedtatt i henhold til den, med de tilpasningene som er fastsatt i del 1 i vedlegg I til denne forordning; de særlige kravene fastsatt i del 2 i vedlegg I til denne forordning skal også overholdes.

2. I tillegg til kravene i henhold til forordning (EU) nr. 167/2013 og Kommisjonens gjennomføringsforordning (EU) 2015/504⁽¹⁾ skal en søknad om EU-typegodkjenning av et jordbruks- og skogbrukskjøretøy med en godkjent motortype eller motorfamilie ledsages av en kopi av EU-typegodkjenningsdokumentet eller et godkjenningsdokument utstedt i samsvar med bestemmelsene nevnt i artikkel 11 i denne forordning, for motortypen eller motorfamilien og eventuelt for systemer, komponenter og separate tekniske enheter som er montert i jordbruks- og skogbrukskjøretøyet.

⁽¹⁾ Kommisjonens gjennomføringsforordning (EU) 2015/504 av 11. mars 2015 om gjennomføring av europaparlaments- og rådsforordning (EU) nr. 167/2013 med hensyn til administrative krav til godkjenning av og markedstilsyn for jordbruks- og skogbrukskjøretøyer (EUT L 85 av 28.3.2015, s. 1).

3. I tillegg til kravene i henhold til forordning (EU) nr. 167/2013 og gjennomføringsforordning (EU) 2015/504 skal en søknad om EU-typegodkjenning av et jordbruks- og skogbrukskjøretøy uten en godkjent motortype eller motorfamilie ledsages av et opplysningsdokument for EU-typegodkjenning av en type av (eller en type kjøretøy med hensyn til) montering av et motor- eller motorfamiliesystem i samsvar med tillegg 1 til vedlegg I til gjennomføringsforordning (EU) 2015/504 og et opplysningsdokument for EU-typegodkjenning av en motor, motorfamilie som en komponent eller en separat teknisk enhet i samsvar med tillegg 3 til vedlegg I til gjennomføringsforordning (EU) 2015/504.

I forbindelse med en slik søknad skal produsenten innlevere til den tekniske instansen som er ansvarlig for å foreta typegodkjenningsprøvingene, en motor for et jordbruks- og skogbrukskjøretøy som er i samsvar med kjennetegnene for motortypen eller eventuelt den representative motoren.

Artikkel 7

EU-typegodkjenning av motorer eller motorfamilier med hensyn til utslipp av forurensende stoffer

EU-typegodkjenning i samsvar med forordning (EU) nr. 167/2013 skal gis bare til motortyper eller motorfamilier som oppfyller kravene med hensyn til utslipp av forurensende stoffer fastsatt i forordning (EU) 2016/1628 og i delegerede rettsakter og gjennomføringsrettsakter vedtatt i henhold til den, med de tilpasninger som er fastsatt i del 1 i vedlegg I til denne forordning; de særlige kravene fastsatt i del 2 i vedlegg I til denne forordning skal også overholdes. Søknaden om EU-typegodkjenning skal ledsages av opplysningsmappen i samsvar med artikkel 2 i gjennomføringsforordning (EU) 2015/504.

Artikkel 8

EU-typegodkjenning av jordbruks- og skogbrukskjøretøyer med hensyn til utvendige lydnivåer

1. EU-typegodkjenning i samsvar med forordning (EU) nr. 167/2013 skal gis bare til jordbruks- og skogbrukskjøretøyer som oppfyller kravene til utvendige lydnivåer fastsatt i nr. 2–5 og i vedlegg II til denne forordning.
2. Den tekniske instansen skal måle utvendig lydnivå på jordbruks- og skogbrukskjøretøyer i gruppe T med luftfylte dekk og i gruppe C med drivbelter i bevegelse med sikte på typegodkjenning, i samsvar med prøvingsforholdene og prøvingsmetodene fastsatt i nr. 1.3.1 i vedlegg II.
3. Den tekniske instansen skal måle utvendig lydnivå på stillestående jordbruks- og skogbrukskjøretøyer i gruppe T og C med drivbelter med sikte på typegodkjenning, i samsvar med prøvingsforholdene og prøvingsmetodene fastsatt i nr. 1.3.2 i vedlegg II. Den skal registrere resultatene i samsvar med bestemmelsene fastsatt i nr. 1.3.2.4 i vedlegg II.
4. Den tekniske instansen skal måle utvendig lydnivå på jordbruks- og skogbrukskjøretøyer i gruppe C med beltekjeder med sikte på typegodkjenning, i samsvar med prøvingsforholdene og -metodene for prøving ved stillestående fastsatt i nr. 1.3.2 i vedlegg II.
5. Den tekniske instansen skal måle utvendig lydnivå på jordbruks- og skogbrukskjøretøyer i gruppe C med beltekjeder med sikte på typegodkjenning, i samsvar med forholdene og metodene for prøving ved stillestående fastsatt i nr. 1.3.3 i vedlegg II. Den skal registrere resultatene.
6. Søknaden om typegodkjenning skal ledsages av opplysningsmappen i samsvar med artikkel 2 i gjennomføringsforordning (EU) 2015/504.

Artikkel 9

Utvidelse av EU-typegodkjenninger

EU-typegodkjenning med hensyn til krav som gjelder forurensende utslipp og utvendig lydnivå, kan av typegodkjenningsmyndighetene utvides til å omfatte forskjellige varianter og versjoner av kjøretøyer og motortyper og -familier, forutsatt at disse kjøretøyvariantene, kjøretøyversjonene, motortypene og motorfamiliene oppfyller kravene med hensyn til utslipp av forurensende stoffer og utvendig lydnivå som er fastsatt i artikkel 19 nr. 3 og 4 i forordning (EU) nr. 167/2013.

*Artikkel 10***Senere endringer som påvirker miljøprestasjonen og framdriftsytelsen**

Produsenten skal underrette godkjenningsmyndigheten umiddelbart om eventuelle endringer av systemer, komponenter og separate tekniske enheter som kan påvirke miljøprestasjonen og framdriftsytelsen til jordbruks- og skogbrukskjøretøyer av godkjent type som er brakt i omsetning i samsvar med artikkel 19 i forordning (EU) nr. 167/2013.

Underretningen nevnt i første ledd skal minst omfatte følgende:

- a) Dokumentasjon på at endringene nevnt i første ledd ikke svekker et kjøretøys miljøprestasjon i forhold til den miljøprestasjonen som ble vist ved typegodkjenning.
- b) En beskrivelse av motortypen eller motorfamilien, herunder systemet for etterbehandling av eksos, i samsvar med artikkel 11 i og vedlegg IX til Kommisjonens gjennomføringsforordning (EU) 2017/656⁽¹⁾.
- c) Opplysninger i samsvar med tillegg 2 til vedlegg I til gjennomføringsforordning (EU) 2015/504.

KAPITTEL IV

LIKEVERDIGHET*Artikkel 11***Likeverdighet av alternative typegodkjenninger**

1. EU-typegodkjenninger og tilsvarende lovfestet merking av motortyper eller motorfamilier som er gitt på grunnlag av forordning (EU) 2016/1628, skal anerkjennes som likeverdige med typegodkjenninger og godkjenningsmerker som er gitt for motorer i samsvar med denne forordning.
2. En samsvarserklæring utstedt på grunnlag av artikkel 31 i forordning (EU) 2016/1628 skal godtas av nasjonale myndigheter med henblikk på EU-typegodkjenning i henhold til denne forordning av jordbruks- og skogbrukskjøretøyer utstyrt med motorer som er påført nevnte samsvarserklæring.
3. Typegodkjenninger for motorer og tilsvarende lovfestet merking som er i samsvar med UN-ECE-reglementene nevnt i artikkel 42 nr. 2 i forordning (EU) 2016/1628, samt EU-typegodkjenninger gitt til motorer på grunnlag av unionsrettsaktene nevnt i artikkel 42 nr. 3 i nevnte forordning skal anerkjennes som likeverdige med EU-typegodkjenninger som er gitt til motorer i samsvar med denne forordning, og med den tilsvarende lovfestede merkingen som kreves i samsvar med gjennomføringsforordning (EU) 2015/504, forutsatt at kravene i vedlegg XIII til delegert kommisjonsforordning (EU) 2017/654⁽²⁾ er oppfylt.

KAPITTEL V

TILGANG TIL OPPLYSNINGER OM REPARASJON OG VEDLIKEHOLD AV KJØRETØYER*Artikkel 12***Forpliktelser for motorprodusenter**

For å oppfylle forpliktelsene fastsatt i artikkel 53–56 i forordning (EU) nr. 167/2013 og artikkel 8 i delegert kommisjonsforordning (EU) nr. 1322/2014⁽³⁾ i de tilfeller der produsenten av jordbruks- eller skogbrukskjøretøyet ikke er motorprodusenten, skal motorprodusenten stille til rådighet for kjøretøyprodusenten de opplysninger som er nødvendige for å oppfylle disse forpliktelsene.

⁽¹⁾ Kommisjonens gjennomføringsforordning (EU) 2017/656 av 19. desember 2016 om fastsettelse av administrative krav knyttet til utslippsgrenser for og typegodkjenning av forbrenningsmotorer til ikke-veigående mobile maskiner i samsvar med europaparlaments- og rådsforordning (EU) 2016/1628 (EUT L 102 av 13.4.2017, s. 364).

⁽²⁾ Delegert kommisjonsforordning (EU) 2017/654 av 19. desember 2016 om utfylling av europaparlaments- og rådsforordning (EU) 2016/1628 med hensyn til tekniske og generelle krav knyttet til utslippsgrenser for og typegodkjenning av forbrenningsmotorer til ikke-veigående mobile maskiner (EUT L 102 av 13.4.2017, s. 1).

⁽³⁾ Delegert kommisjonsforordning (EU) nr. 1322/2014 av 19. september 2014 om utfylling og endring av europaparlaments- og rådsforordning (EU) nr. 167/2013 med hensyn til kjøretøyets oppbygging og allmenne krav med henblikk på godkjenning av jordbruks- og skogbrukskjøretøyer (EUT L 364 av 18.12.2014, s. 1).

KAPITTEL VI

SLUTTBESTEMMELSER

*Artikkel 13***Overgangsbestemmelser**

1. Fra 21. juli 2018

- a) skal godkjenningmyndighetene ikke nekte å gi EU-typegodkjenning eller nasjonal typegodkjenning til en ny motortype eller ny motorfamilie dersom den aktuelle motortypen eller motorfamilien overholder artikkel 3, 5 og 7,
- b) skal godkjenningmyndighetene ikke nekte å gi EU-typegodkjenning eller nasjonal typegodkjenning til en ny kjøretøytype dersom den aktuelle kjøretøytypen overholder artikkel 3–6 og 8,
- c) skal medlemsstatene tillate omsetning, salg og ibruktaking av motorer som overholder artikkel 3, 5 og 7 eller artikkel 11, samt omsetning, salg, registrering og ibruktaking av jordbruks- og skogbrukskjøretøyer som overholder artikkel 3–6 og artikkel 8.

2. Fram til den obligatoriske anvendelsesdatoen for forordning (EU) 2016/1628 med hensyn til EU-typegodkjenning av den aktuelle motorkategorien, som fastsatt i vedlegg III til nevnte forordning, skal godkjenningmyndighetene fortsette å gi EU-typegodkjenninger og unntak for jordbruks- og skogbrukskjøretøytyper eller motortyper og motorfamilier i samsvar med delegert forordning (EU) 2015/96, i den ordlyd som gjaldt 20. juli 2018.

3. Fra og med de obligatoriske anvendelsesdatoene for forordning (EU) 2016/1628 med hensyn til omsetning av den aktuelle motorkategorien, som fastsatt i vedlegg III til nevnte forordning, skal medlemsstatene ikke lenger tillate omsetning, salg, registrering eller ibruktaking av kjøretøyer eller omsetning, salg eller ibruktaking av motorer som er typegodkjent på grunnlag av delegert kommisjonsforordning (EU) 2015/96.

Fram til disse datoene kan medlemsstatene tillate omsetning, salg, registrering eller ibruktaking av kjøretøyer eller omsetning, salg eller ibruktaking av motorer i samsvar med kravene fastsatt i delegert kommisjonsforordning (EU) 2015/96. Den fleksible ordningen fastsatt i artikkel 14 i den delegerte forordningen får anvendelse bare på jordbruks- og skogbrukskjøretøyer utstyrt med motorer som er godkjent i samsvar med kravene til utslippstrinnet umiddelbart forut for det gjeldende trinnet.

4. Motorer som ikke var gjenstand for typegodkjenning med hensyn til utslipp av forurensende stoffer i samsvar med delegert forordning (EU) 2015/96 den 20. juli 2018, kan fortsatt bringes i omsetning, selges eller tas i bruk fram til den obligatoriske anvendelsesdatoen for forordning (EU) 2016/1628 med hensyn til omsetning av den aktuelle motorkategorien, som fastsatt i vedlegg III til nevnte forordning, på grunnlag av gjeldende nasjonale regler.

Jordbruks- og skogbrukskjøretøyer som er typegodkjent i samsvar med forordning (EU) nr. 167/2013 og utstyrt med slike motorer, kan fortsatt bringes i omsetning, selges, registreres eller tas i bruk fram til samme datoer.

5. Overgangsmotorer kan fortsatt bringes i omsetning, selges eller tas i bruk i løpet av 24 måneder etter den obligatoriske anvendelsesdatoen for forordning (EU) 2016/1628 med hensyn til omsetning av den aktuelle motorkategorien, som fastsatt i vedlegg III til nevnte forordning.

Jordbruks- og skogbrukskjøretøyer utstyrt med overgangsmotorer kan bringes i omsetning, selges, registreres eller tas i bruk i løpet av 24 måneder etter den obligatoriske anvendelsesdatoen for forordning (EU) 2016/1628 med hensyn til omsetning av den aktuelle motorkategorien, som fastsatt i vedlegg III til nevnte forordning, forutsatt at nevnte kjøretøyer oppfyller begge følgende vilkår:

- a) De har en produksjonsdato senest 18 måneder etter den obligatoriske anvendelsesdatoen for forordning (EU) 2016/1628 med hensyn til omsetning av den aktuelle motorkategorien, som fastsatt i vedlegg III til nevnte forordning.
- b) De er merket i samsvar med kravene i nr. 2.1 i del 2 i vedlegg I til denne forordning.

For motorer i kategori NRE skal medlemsstatene tillate en forlengelse av tidsrommet på 24 måneder og tidsrommet på 18 måneder nevnt i første og annet ledd med ytterligere 12 måneder for kjøretøyprodusenter med en samlet årlig produksjon på mindre enn 100 enheter av jordbruks- og skogbrukskjøretøyer utstyrt med en motor. I beregningen av samlet årlig produksjon skal alle kjøretøyprodusenter som kontrolleres av samme fysiske eller juridiske person, anses som én enkelt kjøretøyprodusent.

6. Med henblikk på å bringe reservemotorer til jordbruks- og skogbrukskjøretøyer i omsetning i samsvar med nr. 10 og 11 i artikkel 58 i forordning (EU) 2016/1628 skal produsentene sikre at reservemotorene overholder kravene til merking som omhandlet i nr. 6 i vedlegg XX til delegert kommisjonsforordning (EU) 2015/208⁽¹⁾, artikkel 32 nr. 2 bokstav e) i forordning (EU) 2016/1628 og nr. 1 og 5.4 i vedlegg IV til gjennomføringsforordning (EU) 2015/504.

Artikkel 14

Unntak

1. Med samtykke fra kjøretøyprodusenten kan en motorprodusent levere til kjøretøyprodusenten en motor atskilt fra systemet for etterbehandling av eksos i samsvar med bestemmelsene fastsatt i vedlegg X til delegert kommisjonsforordning (EU) 2017/654.

2. Medlemsstatene kan tillate midlertidig omsetning med sikte på prøving i felt i samsvar med bestemmelsene i vedlegg XI til delegert forordning (EU) 2017/654 av motorer som ikke er EU-typegodkjent i samsvar med artikkel 3, 5 og 7 i denne forordning.

Artikkel 15

Oppheving

Delegert forordning (EU) 2015/96 oppheves.

Artikkel 16

Ikrafttredelse og anvendelse

Denne forordning trer i kraft den tredje dagen etter at den er kunngjort i *Den europeiske unions tidende*.

Denne forordning er bindende i alle deler og kommer direkte til anvendelse i alle medlemsstater.

Utferdiget i Brussel 12. februar 2018.

For Kommisjonen

Jean-Claude JUNCKER

President

⁽¹⁾ Delegert kommisjonsforordning (EU) 2015/208 av 8. desember 2014 om utfylling av europaparlaments- og rådsforordning (EU) nr. 167/2013 med hensyn til krav til kjøretøyets funksjonssikkerhet med henblikk på godkjenning av jordbruks- og skogbrukskjøretøyer (EUT L 42 av 17.2.2015, s. 1).

VEDLEGG I

Krav til EU-typegodkjenning med hensyn til utslipp av forurensende stoffer

DEL 1

Tilpasning av kravene fastsatt i forordning (EU) 2016/1628

1. Med henblikk på å gi EU-typegodkjenning med hensyn til utslipp av forurensende stoffer i samsvar med bestemmelsene i forordning (EU) nr. 167/2013 til et jordbruks- og skogbrukskjøretøy eller en motortype eller en motorfamilie som komponent skal følgende tilpasninger av bestemmelsene i forordning (EU) 2016/1628 som får anvendelse i henhold til artikkel 19 nr. 3 i forordning (EU) nr. 167/2013, tas i betraktning:
  - 1.1. Henvisninger til «ikke-veigående mobile maskiner» i forordning (EU) 2016/1628 skal leses som henvisninger til «jordbruks- og skogbrukskjøretøyer».
  - 1.2. Henvisninger til «produsent av originalt utstyr» eller «OEM-produsent» i forordning (EU) 2016/1628 skal leses som henvisninger til «kjøretøyprodusent».
  - 1.3. Anvendelsesdatoene for å bringe motorene nevnt i vedlegg III til forordning (EU) 2016/1628 i omsetning skal leses som anvendelsesdatoene for første ibruktaking av motorer og kjøretøyer.
  - 1.4. Datoene for EU-typegodkjenning av motorer eller eventuelt datoene for typegodkjenning av en motortype eller motorfamilie fastsatt i vedlegg III til forordning (EU) 2016/1628 skal leses som datoene for EU-typegodkjenning av en kjøretøytype eller eventuelt en motortype eller en motorfamilie.
2. Motorprodusenter skal benytte parametrene fastsatt i vedlegg IX til gjennomføringsforordning (EU) 2017/656 til å definere motortyper og motorfamilier og deres driftsinnstillinger.

DEL 2

Særlige krav

1. I tillegg til bestemmelsene i artikkel 28 i forordning (EU) nr. 167/2013 og artikkel 7 i delegert forordning (EU) nr. 1322/2014 skal produksjonssamsvar for motorer kontrolleres i samsvar med bestemmelsene i artikkel 26 i forordning (EU) 2016/1628 og artikkel 3 i delegert forordning (EU) 2017/654.
2. Merking
  - 2.1. Motoren skal være påført en lovfestet merking i samsvar med vedlegg IV til gjennomføringsforordning (EU) 2015/504.
3. Overvåking av utslipp fra motorer i bruk
  - 3.1. Motorprodusenter skal oppfylle kravene til overvåking av utslipp fra motorer i bruk fastsatt i artikkel 19 i forordning (EU) 2016/1628 og delegert kommisjonsforordning (EU) 2017/655⁽¹⁾.
4. Montering av motoren i kjøretøyet
  - 4.1. Motoren som er montert i et jordbruks- og skogbrukskjøretøy, skal ha samme ytelse med hensyn til utslipp av forurensende stoffer som ved typegodkjenningen.
  - 4.2. Montering av motoren i et jordbruks- og skogbrukskjøretøy skal oppfylle kravene oppført i opplysningene og veiledningen som motorprodusenten skal gi kjøretøyprodusenten, som fastsatt i nr. 4.3.
  - 4.3. Motorprodusenten skal gi kjøretøyprodusenten alle opplysninger og all veiledning for å sikre at motoren er i samsvar med den godkjente motortypen når den er montert i kjøretøyet. Veiledning for dette formål skal være tydelig angitt for kjøretøyprodusenten i samsvar med kravene fastsatt i artikkel 43 nr. 2 i forordning (EU) 2016/1628 og artikkel 17 i delegert forordning (EU) 2017/654.

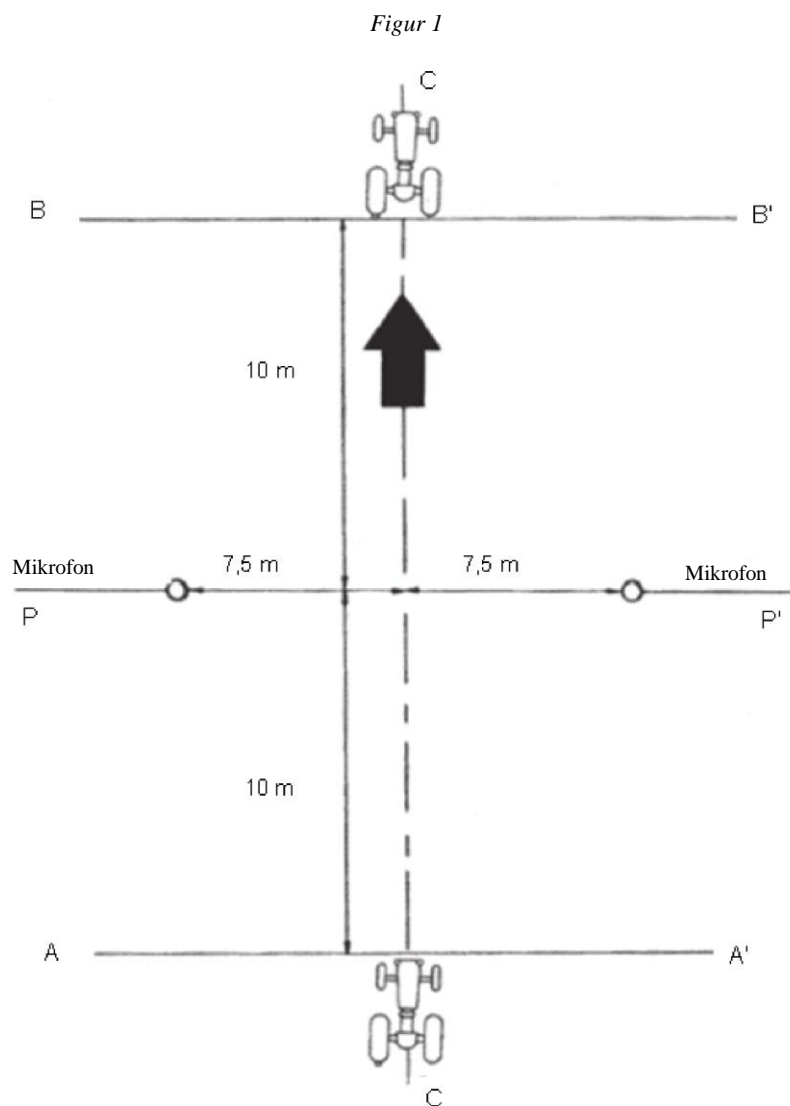
⁽¹⁾ Delegert kommisjonsforordning (EU) 2017/655 av 19. desember 2016 om utfylling av europaparlaments- og rådsforordning (EU) 2016/1628 med hensyn til overvåking av utslipp av forurensende gasser fra forbrenningsmotorer i bruk som er montert i ikke-veigående mobile maskiner (EUT L 102 av 13.4.2017, s. 334).

5. Motorprodusenten skal stille til rådighet for kjøretøyprodusenten alle relevante opplysninger og all nødvendig veiledning som er beregnet på sluttbrukeren, som fastsatt i artikkel 43 nr. 3 og 4 i forordning (EU) 2016/1628 og artikkel 18 i delegert forordning (EU) 2017/654.
  6. Forebygging av ulovlige inngrep
  - 6.1. Motorprodusenter skal anvende bestemmelsene om tekniske opplysninger fastsatt i vedlegg X til gjennomføringsforordning (EU) 2017/656 for å forebygge ulovlige inngrep.
-

VEDLEGG II

Krav med hensyn til utvendige lydutslipp

1. Tillatte utvendige lydnivåer
  - 1.1. Måleinstrumentene, herunder mikrofoner, kabler og vindskjerm, skal oppfylle kravene til instrumenter i klasse 1 fastsatt i IEC 61672-1:2013. Filtrene skal oppfylle kravene til instrumenter i klasse 1 angitt i IEC 61260:1995.
  - 1.2. Forhold under måling
    - 1.2.1. Målingene skal utføres på et ulastet jordbruks- og skogbrukskjøretøy i driftsferdig stand i frie omgivelser med så lite støy som mulig (omgivelses- og vindstøy skal være minst 10 dB (A) under det utvendige lydnivået som måles).
    - 1.2.2. Målestedet kan for eksempel være en åpen plass med en radius på 50 meter der den midterste delen, en radius på minst 20 meter, skal være tilnærmet horisontal; plassen kan ha et dekke av betong, asfalt eller lignende materiale, og den skal ikke være dekket av løs snø, høyt gress, løs jord eller aske.
    - 1.2.3. Testbanens overflate skal være av en slik art at den ikke forårsaker overdreven dekkstøy. Dette kravet gjelder bare for måling av utvendig lydnivå fra jordbruks- og skogbrukskjøretøyer i bevegelse.
    - 1.2.4. Målingene skal utføres i fint vær med lite vind. Det er bare kontrolløren som leser av måleapparatet, som skal oppholde seg i nærheten av jordbruks- og skogbrukskjøretøyet eller mikrofonen, fordi tilskuere som befinner seg i nærheten av jordbruks- og skogbrukskjøretøyet eller mikrofonen kan påvirke avlesningene på måleapparatet. Kraftige utslag på viseren som helt tydelig ikke har noen forbindelse med det generelle lydnivået, skal ikke tas i betraktning under avlesingen.
  - 1.3. Målemetode
    - 1.3.1. Måling av utvendig lydnivå fra jordbruks- og skogbrukskjøretøyer i bevegelse
      - 1.3.1.1. Det skal utføres minst to målinger på hver side av jordbruks- og skogbrukskjøretøyet. Det kan foretas foreløpige målinger med tanke på innstilling av måleapparatet, men disse målingene skal ikke tas i betraktning.
      - 1.3.1.2. Mikrofonen skal plasseres 1,2 meter over bakken og 7,5 meter fra jordbruks- og skogbrukskjøretøyets midtlinje CC, målt langs linjen PP' vinkelrett på denne midtlinjen (figur 1).
      - 1.3.1.3. To linjer AA' og BB' som er parallelle med linje PP' og plassert henholdsvis 10 meter foran og 10 meter bak denne linjen, skal avmerkes på testbanen. Jordbruks- og skogbrukskjøretøyene skal kjøre mot linje AA' med konstant hastighet, som angitt nedenfor. Så trykkes gasspedalen helt ned så fort som mulig og holdes i denne stillingen til jordbruks- og skogbrukskjøretøyenes bakpart krysser linjen BB'; gasspedalen slippes deretter så raskt som mulig. Dersom jordbruks- og skogbrukskjøretøyet har tilhenger, skal det ikke tas hensyn til den når linjen BB' krysses.
      - 1.3.1.4. Det høyeste målte lydnivået registreres som resultat.

1.3.1.5. Den jevne hastigheten før kjøretøyet nærmer seg linje AA' skal være $\frac{3}{4}$ av høyeste konstruksjonshastighet (v_{max}) som angitt av produsenten, som kan oppnås på høyeste gir, beregnet ved bruk på vei.

1.3.1.6. Tolking av resultatene

1.3.1.6.1. For å ta hensyn til unøyaktigheter ved måleapparatene skal resultatet for hver måling bestemmes ved at 1 dB(A) trekkes fra måleresultatet.

1.3.1.6.2. Målingene skal anses gyldige dersom forskjellen mellom to påfølgende målinger på samme side av jordbruks- og skogbrukskjøretøyet ikke overskrider 2 dB(A).

1.3.1.6.3. Det høyeste målte lydnivået skal utgjøre prøvingsresultatet. Dersom denne verdien er minst 1 dB(A) høyere enn det høyeste tillatte lydnivået for den gruppen jordbruks- og skogbrukskjøretøyer som prøves, skal det foretas to nye målinger. Tre av de fire måleresultatene som oppnås ved denne metoden, skal ligge innenfor de fastsatte grensene.

1.3.2. Måling av utvendig lydnivå på stillestående jordbruks- og skogbrukskjøretøyer

1.3.2.1. Plassering av lydmåler

Målingene skal utføres i punkt X (vist i figur 2) i en avstand av 7 meter fra jordbruks- og skogbrukskjøretøyet's nærmeste overflate. Mikrofonen skal plasseres 1,2 meter over bakken.

1.3.2.2. Antall målinger: Det skal utføres minst to målinger.

1.3.2.3. Prøvningsforhold for jordbruks- og skogbrukskjøretøyer

1.3.2.3.1. En motor i et jordbruks- og skogbrukskjøretøy uten turtallsregulator skal gå på $\frac{3}{4}$ av det turtallet der motoren ifølge produsenten av jordbruks- og skogbrukskjøretøyet har størst nettoeffekt. Motorens turtall skal måles ved hjelp av et uavhengig instrument, som for eksempel et rulledynamometer eller en turteller. Dersom motoren er utstyrt med en turtallsregulator som hindrer motoren i å overstige det turtallet som gir størst nettoeffekt, skal den gå med det høyeste turtallet som regulatoren tillater.

1.3.2.3.2. Motoren skal ha normal arbeidstemperatur før målingene begynner.

1.3.2.4. Tolking av resultatene

1.3.2.4.1. Alle utvendige lydnivåer som er avlest og registrert, skal føres i rapporten. Motorturtallet skal registreres i samsvar med bestemmelsene i artikkel 8. Jordbruks- og skogbrukskjøretøyets last skal også registreres.

1.3.2.4.2. Målingene skal anses gyldige dersom forskjellen mellom to påfølgende målinger på samme side av jordbruks- og skogbrukskjøretøyet ikke overskrider 2 dB(A).

1.3.2.4.3. Den høyeste verdien som ble målt, skal registreres som resultat.

1.3.3. Bestemmelser om prøving av utvendig lydnivå for kjøretøyer i gruppe C med beltekjeder i bevegelse

For jordbruks- og skogbrukskjøretøyer i gruppe C som er utstyrt med beltekjeder, skal støy i bevegelse måles på ulastede kjøretøyer i driftsferdig stand ved en konstant hastighet på 5 km/t (+/- 0,5 km/t), med motoren ved nominelt turtall over et lag med fuktig sand som angitt i nr. 5.3.2 i ISO 6395:2008. Mikrofonen skal plasseres i samsvar med bestemmelsene i nr. 1.3.1. Målt støyverdi skal registreres i prøvingsrapporten.

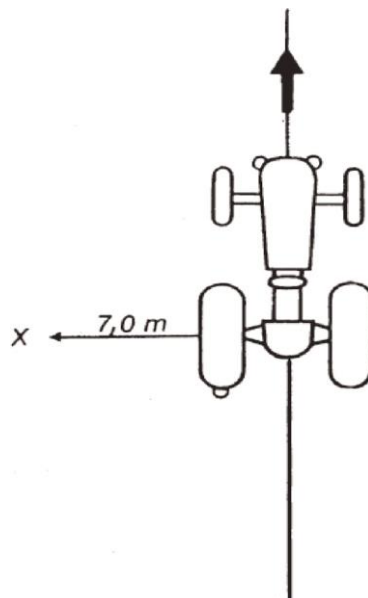
2. Eksosanlegg (lyddemper)

2.1. Dersom jordbruks- og skogbrukskjøretøyer er utstyrt med en innretning som skal dempe eksosstøyen (lyddemper), får kravene i dette nummer anvendelse. Dersom motorens innsuging er utstyrt med luftfilter som er nødvendig for å sikre samsvar med tillatt lydnivå, skal luftfilteret regnes som en del av lyddemperen, og kravene i dette nr. 2 får anvendelse også på dette filteret.

Eksosrøret skal være plassert slik at eksosen ikke kan trenge inn i førerhuset.

Figur 2

Målepunkter for stillestående jordbruks- og skogbrukskjøretøyer

- 2.2. En tegning av eksosanlegget skal være vedlagt jordbruks- og skogbrukskjøretøyets typegodkjenningsdokument.
  - 2.3. Lyddempere skal være merket med en merke- og typebetegnelse som er lett å lese og ikke kan slettes.
  - 2.4. Absorberende fibermateriale skal brukes i lyddempere bare dersom følgende krav er oppfylt:
    - 2.4.1. De delene av lyddempere der gass strømmes gjennom, skal ikke inneholde absorberende fibermateriale.
    - 2.4.2. Egnede innretninger skal sørge for at det absorberende fibermaterialet holdes på plass i hele lyddempereens levetid.
    - 2.4.3. Det absorberende fibermaterialet skal tåle en temperatur som er minst 20 % høyere enn den driftstemperaturen (°C) som kan forekomme i den delen av lyddempere der det finnes absorberende fibermateriale.
-